

Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu İçişleri, Anayasa ve Adalet, Bütçe ve Plân komisyonları raporları (M. Meclisi 2/228; C. Senatosu 2/277)

(Not. : M. Meclisi S. Sayısı : 19)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 850*

26 . 1 . 1970

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 23 . 1 . 1970 tarihli 30 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

*Ferruh Bozbeyle
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu teklif 14 . 1 . 1970 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 22, 23 . 1 . 1970 tarihli 29 ve 30 ncu Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 19)

İçişleri Komisyonu raporu

*Cumhuriyet Senatosu
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 2/277
Karar No. : 2*

27 . 1 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Çanakkale Milletvekili Kemal Bağcıoğlu ve 3 arkadaşının, Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Komisyonumuzun 27 . 1 . 1970 tarihli toplantısında incelendi ve görüşüldü.

Teklifin gerekçesinde belirtilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden, teklif Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Anayasa ve Adalet Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Bursa	Aydın	(Bu kanunda)	
C. Ortaç	A. C. Coşkun	Tokat	Yozgat
		A. Altuntaş	S. Artukmaç
Siirt	Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Afyon Karahisar	Gaziantep
A. Kavak	O. Köksal	K. Şenocak	S. Tanyeri

Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu

Anayasa ve Adalet Komisyonu

29 . 1 . 1970

Esas No. : 2/277

Karar No. : 25

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 23 Ocak 1970 tarihli 30 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Siyasi Partiler Kanununun 74 nü madesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi Millet Meclisi Başkanlığının 26 Ocak 1970 tarihli ve 850 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Komisyonumuzun 29 Ocak 1970 tarihli Birleşiminde ilgili Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Teklif, 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun, Anayasa Mahkemesince 19 Şubat 1969 tarihinde iptal edilen, siyasi partilere Hazineden malî yardımda bulunmasına dair 1017 sayılı Kanunla değişik 74 nü maddesinin bu iptal nedeniyle düzenlenmesini ve söz konusu Kanuna geçici bir madde eklenmesini öngörmektedir.

648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 74 nü maddesi siyasi partilere malî yardımda bulunulmasını öngörmüş ve söz konusu madde hükmü milletvekili genel seçimlerine girmemiş bulunan fakat Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az yüzde beşine sahibolup da il merkezlerinin en az üçte birinde ve (merkez ilçeler dâhil) ilçe merkezlerinin üçte birinde Siyasi Partiler Kanunu ve parti tüzüğü hükümleri uyarınca partinin yönetim kurullarını kurmuş olan siyasi partilere de her yıl Hazinece beş yüz bin lira ödenmesini sağlayacak şekilde 29 Şubat 1968 tarihli ve 1017 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve bu yeni düzenleme Anayasa Mahkemesince ödemeyi düzenleniş şeklinin Anayasaya aykırı olduğu nedeniyle iptal olunmuştur.

Teklifin gerekçesinde, Resmî Gazetede gerekçesi henüz yayınlanmamış bulunan Anayasa Mahkemesi kararının adalet - eşitlik ve objektiflik ilkelerine dayandırıldığı ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla doğan boşluğu yeniden düzenlemek üzere anılan ilkelere yer veren, fırsat eşitliğine aykırı bulunmayan ve nihayet asgari ölçüleri öngören yeni bir kanunun zaruri olduğu ifade edilmiştir.

Teklifteki düzenlemeye göre; her hangi bir siyasi partinin Hazineden para yardımı alabilmesi için, o siyasi partiye Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimlerine katılabilme hakkının tanınması bu hakkın kullanılması ve ayrıca son milletvekili genel seçimlerinde Türkiye itibariyle geçerli oyların en az yüzde beşini almış olması gerekmekte olup Hazineden para yardımı alabilecek olan bir siyasi partiye bu yardım, siyasi partinin son milletvekili genel seçimlerinde aldığı geçerli oyların, yardımı hak kazanan siyasi partilerin Türkiye itibariyle tüm olarak aldıkları geçerli oylara oranına göre yapılacak ve Hazinece para yardımı yapılan siyasi parti bu parayı ancak kendisinin kamu yararına olan faaliyetlerine tahsis edebilecektir.

Anayasanın 56 ncı maddesinde ister iktidarda ister muhalefette olsunlar demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilen siyasi partilere bu mahiyetleri nedeniyle Hazineden mali yardımda bulunulmasını öngören Siyasi Partiler Kanununun ilgili hükmünün Anayasa Mahkemesince ödemeyi düzenleniş şekli yönünden iptal edilmesiyle ortaya çıkan boşluğu yeniden düzenleyici olarak telâkki olunan ve yukarıdaki esasları ihtiva eden teklif Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2, 3, ve 4 nü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III - Teklifin Cumhuriyet Senatosundaki görüşme süresinin sınırlı olması dolayısıyla öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da kararlaştırılmıştır.
Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Kastamonu	Samsun	Tokat	Balıkesir
A. N. Tuna	R. Rendeci	Z. Betil	N. Demirel
Bitlis	Gaziantep	Hatay	Rize
O. Kürümoğlu	İ. T. Kurtlar	M. Deliveli	O. M. Agun
Sakarya	Tekirdağ	Tabii Üye	
M. Tağlı	H. Mumcuoğlu	M. Ataklı	

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. : 2/277
Karar No. : 19

30 . 1 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 23 . 1 . 1970 tarihli 30 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Komisyonumuzun 30 Ocak 1970 tarihli 5 nci Birleşiminde, ilgili Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Teklif, 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun, Anayasa Mahkemesince 19 Şubat 1969 tarihinde iptal edilen, 1017 sayılı Kanunla değişik 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle siyasi partilere Hazineден malî yardımda bulunulmasının sağlanmasını öngörmektedir.

648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesiyle; Anayasamızın, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul ettiği siyasi partileri, çeşitli mülâhazalarla Hazineден yardım yapılması kabul edilmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesinin 19 Şubat 1969 tarihli kararı ile, Siyasi Partiler Kanununun 1017 sayılı Kanunla değişik 74 ncü maddesi, «Siyasi partilere Hazinece para ödenmesinin düzenleniş şekli yönünden» iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ile doğan boşluğun doldurulması maksadiyle hazırlanmış bulunan kanun teklifinin ihtiva ettiği hükümler; eşitlik prensiplerine ve objektif ölçülere uygun; dengeli ve âdil bir uygulamanın gerçekleştirilmesini sağlayıcı nitelikte görüldüğünden, teklif Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve benimsenmiştir.

II - Millet Meclisince kabul edilen 1 ncü, 2 ncü, 3 ncü ve 4 ncü maddeler Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

III - Teklifin Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü		
Ankara	Uşak	Aydın	Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Y. Köker	M. F. Atayurt	İ. C. Ege	R. Üner
Edirne	Malatya	Manisa	Maraş
M. N. Ergeneli	N. Akyurt	O. Karaoşmanoğlu	A. Karaküçük
	Trabzon		
	A. Ş. Ağanoğlu		

**MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN**

Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

«Devletçe yardım.

Madde 74. — Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimlerine katılma hakkı tanınmış ve Türkiye itibariyle toplam olarak en az yüzde beş geçerli oy almış bulunan siyasi partilere her yıl Hazinece ödenmek üzere altı milyon beşyüz bin lira ödenek malî yıl bütçelerine konulur.

Bu ödenek; yukarıdaki fıkra gereğince Devletçe yardım yapılacak olan siyasi partiler arasında, o siyasi partinin son milletvekili genel seçimlerinde Türkiye itibariyle almış olduğu geçerli oyların, bu partilerin toplam olarak aldıkları geçerli oylara oranına göre bölüştürülerek Hazinece her yıl ödenir.

Bu ödemelerin, malî yıl başlangıcını takibeden bir hafta içinde tamamlanması zorunludur.

Devletçe yapılan bu yardım o siyasi parti tarafından sadece parti ihtiyaçlarında ve parti çalışmalarında kullanılır.

MADDE 2. — 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununa aşağıdaki hüküm geçici altıncı madde olarak eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — 1969 malî yılı Bütçesine siyasi partilere yardım için konmuş olan ödenek 1965 veya 1969 milletvekili genel seçimlerine katılmış olup da Türkiye itibariyle geçerli oyların toplam olarak en az yüzde beş oranında oy alan siyasi partiler arasında 74 ncü maddede esasları dâhilinde bölüştürülür.

Şu kadar ki; hem 1965 hem 1969 milletvekili genel seçimlerine katılmış olup da her ikisinde de en az yüzde beş oranında geçerli oy almış olan siyasi partiler için 1969 milletvekili genel seçimleri sonuçları, bu seçimlerden yalnız birisine veya her ikisine katılmış olup da yalnız birisinde en az yüzde beş oranında geçerli oy

**İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Çanakkale Milletvekili Kemal Bağcıoğlu ve 3 arkadaşının, Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin
yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici
bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 ncü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 ncü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

Siyasi Partiler Kanununun 74 ncü maddesinin
yeniden düzenlenmesine ve bu kanuna geçici
bir madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edi-
len 1 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edi-
len 2 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

almış olan siyasi partiler için, en az yüzde beş oranında geçerli oy aldıkları seçim sonuçları dikkate alınır.

Bu ödemelerin, kanunun yürürlüğe girmesini takibeden ilk hafta içinde tamamlanması zorunludur.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

(Anayasa ve Adalet Komisyonunun kabul ettiği
metin)

(Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği
metin)

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edi-
len 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edi-
len 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

